

Lessons learned uitrit en brug aanleggen

Werkplaats vanuit oefenen, Aan de slag met de Omgevingswet

gemeente
Montfoort

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

provincie :: Utrecht

RUIMTEMEESTERS
een heldere kijk op de leefomgeving

17 november 2021

In opdracht van [programma Aan de slag met de Omgevingswet](#)

Inhoudsopgave

Introductie.....	3
Lessons learned.....	4
Interbestuurlijke afstemming	4
De basis op orde	5
Tips en wensen voor het DSO-beheer.....	7
Voorstel procesafspraken.....	8
Advies voor coördinatie van regionale interbestuurlijke afstemming.....	8

Betrokken partijen

Gemeenten IJsselstein en Montfoort, i.s.m. Regeldienst
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden i.s.m. Knowledge Values
Provincie Utrecht i.s.m. FloLegal
Ruimtemeesters Advies

Introductie

In de zomer en het najaar van 2021 is er met het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, gemeenten IJsselstein en Montfoort en de provincie Utrecht een werkplaats doorlopen. De werkplaats, in het kader van 'oefenen' bij het programma Aan de slag met de Omgevingswet, had als focus het oefenen met de interbestuurlijke afstemming rondom de toepasbare regels (TR) in het DSO-LV. De casus was het aanleggen van een uitrit en brug met instemming van meerdere bevoegde gezagen. In drie werksessies is samengewerkt in het DSO-LV om te kijken hoe de vragenbomen van de verschillende deelnemende bevoegd gezagen terugkwamen en hoe deze beter op elkaar kunnen aansluiten. Hierbij werd vanuit de drie bevoegd gezagen gewerkt met drie verschillende softwareleveranciers, namelijk STTR-builder (FloLegal) bij de provincie, Knowledge Values bij het waterschap en Regeldienst bij de gemeenten. Uit deze sessies komen geleerde lessen die voor de eigen organisaties, andere werkgroepen in het land en voor de eigen regio relevant zijn om mee te nemen in hun afstemming rondom de TR in het DSO-LV. Deze geleerde lessen zijn opgehaald door het gebruik van Mural bordes tijdens de sessies en zijn ook terug te vinden in de verslagen en opnames die van de bijeenkomsten gemaakt zijn.

Deze *lessons learned* zijn ingedeeld in verschillende categorieën, omdat het een groot aantal lessen betreft. Allereerst staan de geleerde lessen over interbestuurlijke samenwerking, wat de kern van deze werkplaats was. Hierna volgen algemene geleerde lessen. De geleerde lessen worden gevolgd door tips en wensen richting het DSO-beheer. De tips richting DSO-beheer worden aangeleverd aan opdrachtgever programma Aan de slag met de Omgevingswet en aan het informatiepunt leefomgeving (IPL0). Het vervolg van de interbestuurlijke afstemming wordt in de regio nog vormgegeven.

In de bijlagen zijn de muralborden te vinden die gebruikt zijn tijdens de werksessies.

Lessons learned

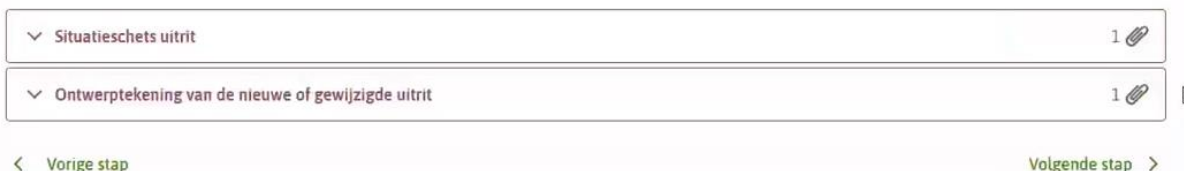
Het doel van de werkplaats was het oefenen met interbestuurlijke samenwerking op het gebied van toepasbare regels. Onderstaande geleerde lessen gaan dan ook over de interbestuurlijke samenwerking.

Interbestuurlijke afstemming

- Afstemming op *inhoud van de juridische regels* tussen de verschillende bevoegd gezagen zou al vóór het formuleren van de TR plaats moeten vinden
- Gebruik altijd de IPLO-schrijfwijzer voor TR, deze gaat onder andere in op B1-formulering van vragen en staat in het belang van de gebruiksvriendelijkheid voor de gebruiker. Stem daarom met elkaar af welke *schrijfstijl* gehanteerd wordt (het gebruik van 'je' of 'u').
- Wees je bewust van de verschillende *softwarepakketten* die verschillende bevoegd gezagen gebruiken en stem waar nodig af. Een voorbeeld hiervan is het afstemmen of bij het beantwoorden van een vraag een mogelijke vervolgvraag wordt toegevoegd of dat bij het beantwoorden van een vraag mogelijke vervolgvragen weg vallen.
- Stem in de regio een *gezamenlijke begrippen* af. Dit gaat enerzijds over meeteenheden die gebruikt worden (bijv. meters of centimeters). Anderzijds gaat dit over de terminologie, bijvoorbeeld uitrit, uitweg en inrit.
- Ook over de *indieningsvereisten* moet afgestemd worden. Noem situatieschets en tekening van huidige situatie hetzelfde, evenals constructietekening en ontwerptekening. Zorg voor zoveel mogelijk dezelfde specificaties (zoals schaal), zodat initiatiefnemers eenzelfde document kunnen aanleveren voor meerdere activiteiten. Zie onderstaand een voorbeeld hoe het niet zou moeten.

Uitweg maken, hebben of veranderen of het gebruik daarvan veranderen - Aanvraag vergunning (Gemeente)

- Stem de *formulering* van de TR op elkaar af, zodat je eenzelfde vraag op dezelfde manier kan stellen als deze in twee vragenbomen voorbijkomt. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om op basis van de beantwoording van één vraag te bepalen of het provinciale of gemeentelijke formulier geopend moet worden bij één werkzaamheid (bijv. aanleggen van een uitweg). Kies in beide (gemeentelijk en provinciaal) formulieren voor eenzelfde formulering. Bijv. "Ligt de uitweg die u wilt maken of veranderen aan een weg die de gemeente beheert?" opnemen in de gemeentelijke vragenlijst en "Ligt de uitweg die u wilt maken of veranderen aan een weg die de provincie beheert?" opnemen in de provinciale vragenlijst.
- Wees bewust dat er samengewerkt moet worden rondom activiteiten en maak hier tijdig procesafspraken over en zorg dat je makkelijk contact met elkaar op kan nemen. Belangrijk hiervoor is dat TR-experts

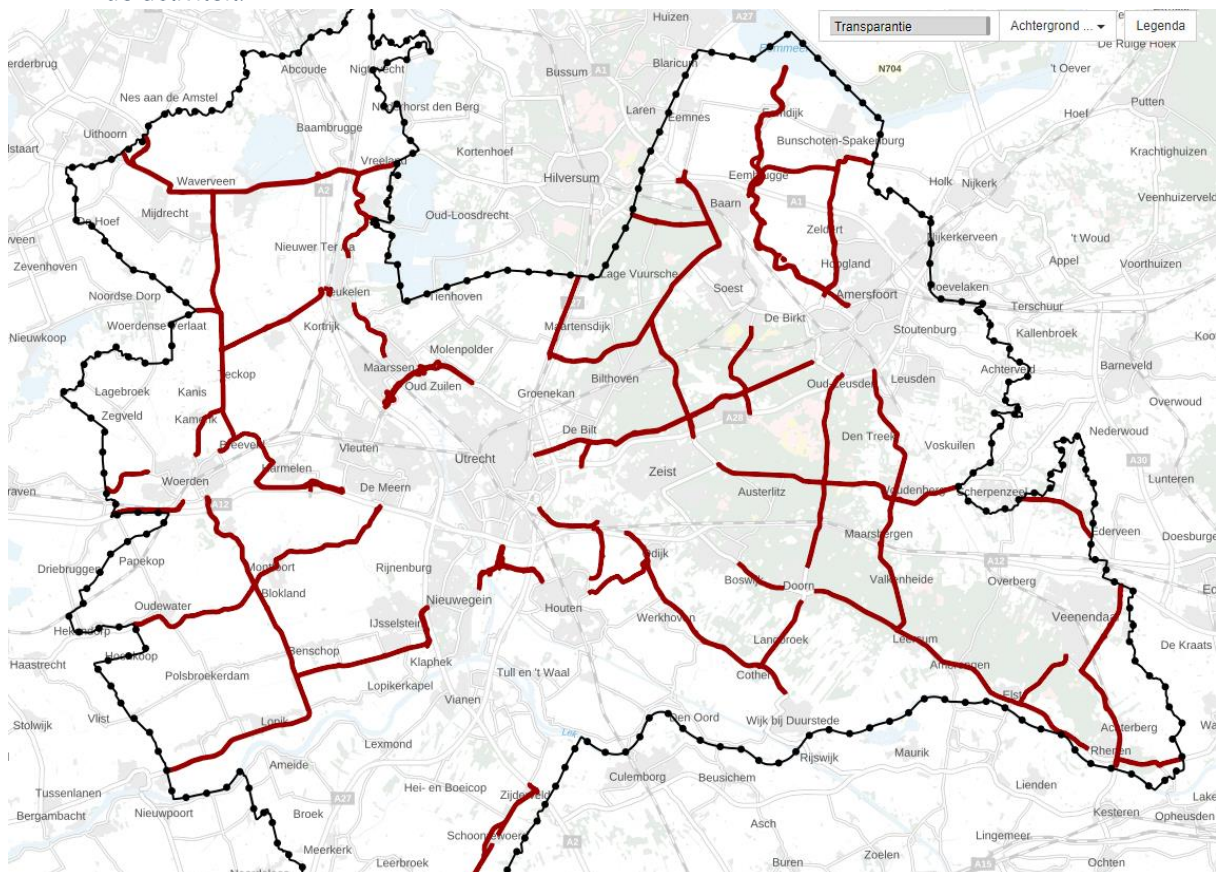
uit de verschillende organisaties elkaar kennen en een structuur hebben om kennis met elkaar te kunnen delen. Een voorbeeld hiervan staat in het laatste hoofdstuk.

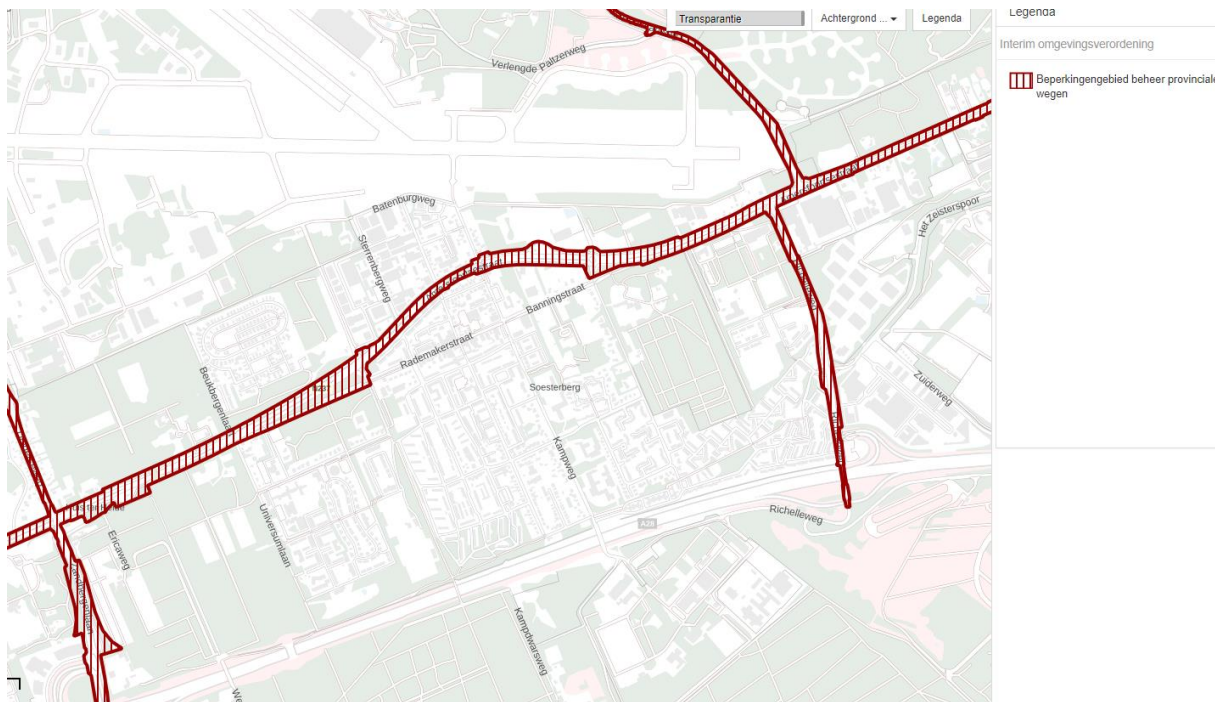
- Wanneer je tijdens het oefenen met interbestuurlijk afstemmen rondom toepasbare regels tegen technische problemen of wensen in het DSO-LV aanloopt, meldt dit dan via het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO).

De basis op orde

Naast bovenstaande geleerde lessen zijn er ook aanbevelingen over het op orde krijgen van de basis, voordat men aan de slag gaat met de interbestuurlijke samenwerking.

- Denk bij het formuleren van de vragen vanuit de *gebruiker*, niet vanuit de juridische regel.
- Neem van te voren kennis van o.a. de standaarden en de samenhang tussen toepasbare regels, juridische regels, regelbeheerobjecten en de multidisciplinair aanpak.
- We raden aan om juridische regels in samenhang met je toepasbare regels op te stellen, de wisselwerking tussen de twee soorten regels is van groot belang.
- Kies de *locatie-aanduiding*, waar een activiteit van toepassing is, met zorg, begrens nauwkeurig en maak specifiek. Hoe kleiner de werkingsgebieden, hoe minder irrelevante vragen de initiatiefnemer krijgt, hoe gebruiksvriendelijker. De initiatiefnemer is pas geholpen met een vergunningcheck als van alle bevoegde gezagen de locaties bij de activiteit adequaat gekozen zijn. Ter verduidelijking staat hieronder twee afbeeldingen, de eerste laat zien waar in de gehele provincie de activiteit 'omgevingsvergunning uitweg bij provinciale weg' geldt, de tweede is een meer gedetailleerde afbeelding van de locatie van de activiteit.

- Het Rijk levert voor de *Bruidschat* geen geo mee aan de gemeenten, dus wordt voor al deze activiteiten in het DSO het gehele ambtsgebied als geo gekoppeld. Wanneer gemeenten hun digitale dienstverlening via de check en de aanvraag gebruiksvriendelijker willen maken dienen de gemeenten de geo aan de bruidsschat-activiteiten zo snel mogelijk nauwkeurig te maken via een het aanpassen van het toepasbare regels. Als de gemeente in de TR instelt dat de vergunningcheckvragen alleen getoond worden als de aanvraag binnen de bebouwde kom is, dan krijgt de aanvrager de vragenlijst alleen van de provincie te zien en gaat de aanvraag niet naar het laagste bevoegd gezag (dus gemeente), maar rechtstreeks naar provincie.
- In sommige juridische beoordelingsregels zit duidelijke *afwegingsruimte*, bijvoorbeeld over beoordeling van “onevenredige aantasting van de verkeersveiligheid”. Dit is aan de vergunningverlener om te beoordelen en niet te beantwoorden door de initiatiefnemer. Dit soort juridische regels kunnen worden weggelaten in de TR of anders geformuleerd worden.
- Als er in een beoordelingsregel iets staat over “de vergunning wordt afgewezen als...” dan is dat in juridische zin niet een verbod, dus wordt het als conclusie een *vergunningplicht*. Het is wel netjes om de initiatiefnemer te wijzen op deze voorwaarden voor de vergunningverlening.
- Kort een vergunningcheck in tot de vragen die relevant zijn voor de conclusie. Neem niet in de vergunningcheck vragen op die pas relevant zijn bij het aanvraagformulier.
- *Suggesties om gerelateerde werkzaamheden* toe te voegen kunnen ingediend worden bij het IPLO, dit kan sturing geven in het proces voor de gebruiker.

Tips en wensen voor het DSO-beheer

In de werkplaats zijn een aantal wensen en tips vanuit het interbestuurlijk testen voor het DSO-beheer verzameld:

- Geef bij *de conclusie van de vergunningcheck* aan bij welk bevoegd gezag (welke gemeente, waterschap of provincie) je een vergunning aan moet vragen.
- Het is nu niet mogelijk om een initiatiefnemer vanuit een vragenboom naar een andere vragenboom *door te verwijzen*. Dit is zeker wel een wens, ook met het oog op het gebruiksgemak.

Daarnaast worden de volgende tips en wensen doorgegeven welke niet primair te maken hebben met interbestuurlijke afstemming:

- Bij de *conclusietekst* wordt nu alleen de toonbare activiteit getoond in de tekst. Als je een *verfijning* hebt gekozen (een bepaalde sub-activiteit / onderliggende activiteit) wordt deze activiteit niet getoond in de conclusietekst, maar valt wel aan te raden. Voorbeeld zou kunnen zijn: U dient een vergunning aan te vragen voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij een waterschap, zijnde een brug aanleggen.
- Er kan een link opgenomen worden die direct doorverwijst naar de *legesverordening* van het betreffende bevoegd gezag, nu moet de initiatiefnemer het zelf opzoeken.
- De term *omgevingsoverleg* bij het indienen kan leiden tot verwarring; gebruik 'concept aanvraag', waarbij in de toelichting kan worden benoemd dat een concept aanvraag kan worden ingediend voordat een omgevingsoverleg wordt gevoerd.
- Het opstellen van een *plaatjes databank* voor het hergebruiken van plaatjes
- De 'geen vergunningplicht' is overheersend boven een 'niet van toepassing'. Dit kan verwarrend zijn bij een *gecombineerde aanvraag*; het lijkt alsof er helemaal geen vergunning aangevraagd moet worden terwijl er duidelijk gemaakt moet worden dat er een andere activiteit aangevraagd moet worden.
- Bij de indieningsvereisten bij stap 7 zijn nu *standaard participatievragen* opgenomen. Wij hebben begrepen dat bevoegd gezagen dit niet zelf kunnen aanpassen. Mocht hier behoefte aan zijn naar aanleiding van participatiebeleid / participatieverordening dan lijkt ons dit wel wenselijk.
- Het is vreemd dat indien het bevoegd gezag *aanvullende* of andere specifieke *indieningsvereisten* voor participatie wilt opnemen, deze dan getoond zouden worden in stap 2 t/m 5 waarbij dan vervolgens in stap 7 de algemene participatie vragen volgen, wat eventueel dubbel op of tegenstrijdig kan zijn.
- Om verschillende werkwijzen van verschillende bevoegd gezagen niet storend te laten zijn (in schrijfstijlen, clustering en opbouw/afbouw van vragen) zou hier een schrijfwijzer voor moeten komen met landelijke richtlijnen.

Voorstel procesafspraken

- Bij het maken van een nieuwe of wijzigen van bestaande vragenboom voor check of indiening: beoordeel welke activiteiten in praktijk vaker gecombineerd worden (zoals brug met uitweg) of een keuze gemaakt moet worden tussen beide (zoals provinciale uitweg of gemeentelijke uitweg). Dit kunnen activiteiten uit de eigen organisatie zijn (binnengemeentelijk) of van andere bestuursorganen (intergemeentelijk).
- Zorg dat bij deze activiteiten (waar mogelijk):
 - Dezelfde begrippen worden gehanteerd.
 - Vraagstellingen identiek geformuleerd zijn (zie voorbeeld provinciale/gemeentelijke uitweg).
 - Dezelfde documenten aangeleverd kunnen worden (zelfde specificatie van indieningsvereisten).
 - Dezelfde meeteenheden gehanteerd worden.
- Bij verschillen tussen vragenlijsten van meerdere overheidslagen, heeft het de voorkeur dat de (wijze van) vraagstelling van de hogere overheid prevaleert. Deze vraagstelling is namelijk mogelijk al door andere (lagere) overheden overgenomen. Indien de lagere overheid van mening is dat de vraagstelling van de hogere overheid beter kan, neem dan contact op met de TR-beheerder van de hogere overheid. Indien de TR-beheerder van de hogere overheid niet wenst te wijzigen, kan getracht worden medestanders te vinden bij andere lagere overheden en daarmee de hogere overheid te overtuigen. Zo niet, dan dient het verschil geaccepteerd te worden.

Advies voor coördinatie van regionale interbestuurlijke afstemming

- Zorg ervoor dat TR-experts uit verschillende bevoegd gezagen elkaar makkelijk kunnen vinden en dat er afspraken zijn over een structuur om kennis met elkaar te delen. Een soort kennisbank met wie voor TR aan de lat staat per organisatie is regionaal zeer wenselijk.
- Er wordt richting de coördinatiegroep Utrecht geadviseerd om een regionale werkgroep rondom interbestuurlijke afstemming op te zetten. In deze werkgroep zal ook een activiteitenlijst (waar eerder al een versie van gemaakt is) opgesteld en geactualiseerd moeten worden.
- Voorbeelden van goede samenwerking rondom interbestuurlijke afstemming voor toepasbare regels dienen ook gedeeld te worden in bovengenoemde werkgroep.
- Houdt altijd in het achterhoofd dat het een lang- en doorlopend proces is dat steeds belangrijker gaat worden.

